

- обговорення даної проблеми на класних, шкільних і батьківських зборах;
- розробка самими учнями кодексу поведінки;
- посилення уваги вчителів до поведінки дітей на перервах та на подвір'ї школи;
- навчання вчителів стратегіям профілактики булінгу.

Порівнюючи досвід зазначених країн можна звернутись до українського процесу боротьби з булінгом, який на сьогоднішній день, тільки починає набирати свої оберти.

Зокрема, Національна поліція України разом з Українським інститутом дослідження екстремізму ініціювала спільний проект із протидії булінгу — «Маю право бути собою». Заслуговує на увагу й інформаційна кампанія «#Стоп Булінг», яка орієнтована дітей та батьків. В рамках кампанії розроблено інформаційні матеріали, з яких можна дізнатися, які види булінгу існують та як діяти в ситуації, якщо ви стали свідком булінгу. Також плануються заходи боротьби з булінгом в рамках ухваленої президентом Національної стратегії з прав людини, яка містить захід з протидії булінгу в школі. Захід №82 зобов'язує Національну академію педагогічних наук, Міністерство освіти і науки й правозахисні громадські організації розробити спеціальну Програму навчання протидії цькуванню та дискримінації для педагогів та учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Поряд з тим в рамках розбудови Нової української школи та запровадженні інклюзивної освіти ЮНІСЕФ спільно з українським Урядом займаються втіленням Програми діяльності на 2018-2020 роки для скорочення нерівності та втілення прав усіх дітей в Україні. Досвідом та знаннями у створенні такої програми українським дослідникам буде допомагати Нік Вуйчич, який буде безпосередньо залучений до створення матеріалів для вчителів з протидії шкільного булінгу в умовах закладу загальної середньої освіти.

Таким чином варто зазначити, що в Україні на має чітко встановленого плану роботи з шкільним булінгом, проте це не говорить про бездіяльність в шкільному середовищі у випадку виявлення цього явища. На нашу думку, Україна, починаючи розроблення стратегій роботи з жертвами шкільного булінгу, має обов'язково звертатись до досвіду країн, які мають успіх в досягненні ефективних показників, щоб теж мати позитивні якісні та кількісні зміни в шкільному житті українських учнів, які заслуговують на життя без булінгу.

Список використаної літератури:

1. Воронкевич О. М. Аналіз психопрофілактичних та освітніх програм запобігання насилля у зарубіжних школах / О.М. Воронкевич // Актуальні проблеми психології. – Вип. 16. – С. 5-14.
2. Костюк О. Запобігання булінгу в навчальному середовищі (на прикладі шкіл Канади) / О. Костюк // Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей. – Тернопіль: Стереарт, 2014. – С. 91-94.
3. Явище мобінгу і булінгу як актуальні соціально-педагогічні проблеми взаємовідносин групи і особистості [Електронний ресурс] / Т. Ф. Алексеєнко. – 2011. – Режим доступу: <https://docviewer.yandex.ua/view/0/>.

Науковий керівник: д. філос. н., доцент Коломієць О. Г.

А. Щербата

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

СОЦІО-КУЛЬТУРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ГЕРІАТРИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Постановка проблеми. В сучасних економічних умовах повноцінна життєдіяльність багатьох людей похилого віку не можлива без надання їм різних видів допомоги та послуг, які б відповідали їхнім соціальним потребам. У людей похилого віку після закінчення трудової діяльності настає період самотності, відчуття розриву з оточенням, переживання пов'язані із втратою істотних життєвих цінностей. Сучасне суспільство сьогодні не достатньо приділяє уваги людям похилого віку, їх потребам. В усьому світі збереження і

підтримка здоров'я та якість життя людей похилого віку є нагальною потребою. Все більше людей похилого віку є і хочуть бути активними в повсякденному житті. Участь людей літнього і похилого віку в життєдіяльності суспільства, не може відбуватися стихійно, вона потребує допомоги, підтримки стимулювання з боку держави та суспільства. Нині в більшості країн світу здійснюється робота щодо зміни умов їхнього утримання з урахуванням культурних звичаїв і традицій, включаючи суспільну свідомість і моделі поведінки людей. Таким чином, створення умов для гідного життя людей літнього віку, які становлять п'яту частину населення України, – одне з головних завдань сучасного українського суспільства [4].

Аналіз досліджень з теми. На сучасному етапі проблема довголіття людей похилого віку стала предметом активного вивчення науковців з різних галузей науки, зокрема філософії (Д. Бромлея, Т. Карсаєвського); психології (Б. Анциферової, О. Лідерс); соціології (С. Балабанова, А. Кашкіна, В. Козирькова; А. Тащева, Є. Якімова, С. Ольман, І. Лихницької та ін). Проблеми людей похилого віку, старіння, старості розглядають дослідники Т. Коленіченко, Л. Котова, А. Ригіна, А. Мокряка, Г. Лактіонова. Технології соціального обслуговування людей похилого віку проаналізовано в роботах Р. Єрусланової, М. Житницької, Б. Лук'янової та ін. [3]. Багатогранність наукових досліджень даної теми дає можливість цілісно розглянути старіння і розробити програми соціальної адаптації з використанням соціокультурних технологій.

Мета статті: проаналізувати особливості соціокультурних технологій з реабілітації людей похилого віку.

Виклад основного матеріалу. Прагнучи до збільшення тривалості життя людей, з одного боку і аналізуючи діяльність людей похилого віку з іншого виникає невідповідність. І ця невідповідність полягає в тому, що суспільство повинно не розглядати їх як баласт, а створювати умови з використанням їх ресурсів, досвіду, мудрості, інтелекту та ін. А отже, головною метою суспільства, держави має бути, створення умов саме для активного, творчого, професійного довголіття. Соціокультурний статус літніх людей обмежений у формах активності, у виконанні соціальних ролей, тому вимагає впровадження соціокультурних технологій. Якщо тлумачити поняття «соціокультурні технології», то варто зазначити, що «культурний» означає освоєння людиною культурних цінностей, та активності їх засвоєння; «соціальний» - взаємодію людини в середовищі, що її оточує та результати людських взаємин. Технології соціокультурної реабілітації літніх людей як способи взаємодії з ними являють собою комплекс методів соціальної реабілітації, що можна поділити на художньо-прикладні, технічної творчості, дозвіллі (свята, обряди, конкурси, зустрічі, екскурсії), ігрові, рухливі, малорухомі; театралізовані; художньо-видовищні; навчальні (навчальні вправи); творчо-розвиваючі (тренінг, імпровізація), інформаційні (демонстрація відео, телепередач, слухання радіо передач), соціальні проекти і т.ін [2]. В Україні вже впроваджено такі проекти підтримки людей похилого віку: «Інститут третього віку», проект «Старенькі», в якому люди похилого віку займаються ліпленням, декупажем та вокалом, «Центр дозвілля для літніх людей», «Домашня опіка», «Турбота про літніх в Україні», «Феєрія життя», де проводять майстер – класи з туризму, танців та ін. Всі проекти мають творчу складову. За допомогою творчості відбувається покращення емоційного стану людей похилого віку. Використання соціального проектування у роботі з людьми похилого віку, як дієвого способу, зміни існуючої ситуації в їх житті дає можливість залучити їх до творчості та знизити рівень тривожності. Багато чоловіків та жінок, що досягли пенсійного віку і беруть участь в різних соціокультурних програмах, показують високу збереженість здоров'я та розвиток інтелектуальних функцій. При вивченні творчої активності осіб похилого віку, виявлено, що потребу в самовираженні (писати вірші, малювати, ліпити, співати, танцювати, вивчати щось нове та ін.) відчувають 74 % людей [1]. Творчий розвиток особистості в період пізньої дорослості призводить до активізації адаптаційних механізмів особистості й зниження впливу негативних чинників на процес старіння, а творча активність з віком нікуди не зникає, а лише по-іншому проявляється.

Висновок: Проблема непотрібності, неможливості реалізувати власний потенціал людей похилого віку вимагає впровадження соціокультурних технологій, створення умов

щодо соціального захисту, соціальної допомоги, підтримки, адаптації і реабілітації як за місцем їхнього проживання так і в спеціальних закладах утримання. Застосування соціокультурних технологій дає можливість продовжити активне життя людей похилого віку в суспільстві. Саме об'єднання людей похилого віку через творчість дає можливість відчувати себе потрібними, реалізованими в суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Б. Лук`янова Соціально-педагогічна організація дозвілля учнівської молоді: дис. ... доктора пед. наук: Теорія, методика і організація культурно-просвітньої роботи
2. Дуліков В. З. Про організаційні засади соціально-культурної діяльності. Інноваційні технології підготовки соціокультурних менеджерів: Зб. науч. ст. / Під наук. ред. В. М. Чижикова. Москва: МГУКИ, 2016. 170 с.
3. Новікова Г. Н. Технологічні основи соціально-культурної діяльності: Навчальний посібник. Видав. 3-є, Москва: МГУКИ, 2017. 158 с.
4. Социально-культурная деятельность: достижение, поиски, проблемы: сб. ст. / Науч. ред. Т. Г. Киселева, Ю. А. Стрельцов. Москва: МГУК, 2007. 145 с.
7. Тарасов Л.В. Соціокультурна діяльність: принципи, завдання, зміст. *Вісник психосоціальної і корекційно-реабілітаційної роботи*. 2003. №2. С. 9-66

Науковий керівник: д. філос. н., доцент Коломієць О. Г.